

קָבֵץ

תּוֹדַת הַנַּחֵל

דְּבוּרִים נוֹרְאִים וְנִפְלְאוֹם,
מְעוֹרְרִים, מְעִירִים וּמְחַזְקִים,
אֲשֶׁר מִתּוֹדַת הַנַּחֵל נוֹבֵעַ מְקוֹר הַכְּמֹה נוֹבְעִים,
לְהַחְיֹת נֶפֶשׁ כָּל חַי וּמְשֹׁם וְשִׁקּוֹן הַעֲדָרִים,
לְהַתְחַזֵּק בְּעִבּוּדַת הַבּוֹרָא בְּכָל דְּרָגָה שִׁיחִיו נִמְצָאִים

אֲשֶׁר נֶאֱמָרוּ בְּרַבִּים, בְּמַחְלָף סְעוּדוֹת שַׁבַּת שֶׁל

פְּרִשְׁת וְאָרָא

בְּשַׁנַּת תשע"ב

*

עַל יְדֵי מִרְן מוֹהֲרָא"ש שְׁלִיט"א

יָצָא לְאוֹר לְקִרְאֵת שַׁבַּת פְּרִשְׁת וְאָרָא תשע"ג

עַל יְדֵי תַלְמִידֵי מוֹתִיבְתָא הֵיכַל הַקִּדְשׁ

חֲסִידֵי בְּרַמְסְלָב

עוֹר הַקִּדְשׁ יְרוּשָׁלַיִם תּוֹכַב"א

מְאֻמֵּר

הַתְּנוּצָצוֹת אֹרֶז זְכוּת הָאֲבוֹת

לִיל שַׁבַּת קֹדֶשׁ פְּרֻשַׁת וְאֵרָא ה'תשע"ב

ידבר נפלאות ממעלת הזוכה לראות במפלת הרשעים בכלליות ובפרטיות,
והוא על ידי שמוחזק את עצמו באמונה ובתפלה ובזה מאיר על עצמו אור
זכות האבות שחזקו את עצמם בעת החשך והמרידות

*

בליל שַׁבַּת קֹדֶשׁ, בְּסֵעוּדָה רֵאשׁוֹנָה, דִּבֵּר מוֹהֲרָא"ש נ"י דְּבוּרִים
נוֹרָאִים וְנִפְלְאִים מְאֹד, עַל פִּי דְּבָרֵי רַבְּנֵנוּ ז"ל בְּלִקוּטֵי מוֹהֲרָן חֵלֶק א'
סִימֵן נה, הַמְדַבֵּר מִמִּפְלַת הָרָשָׁעִים עַל יְדֵי קֹדֶשֶׁת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל,
וְהַתְּנוּצָצוֹת זְכוּת אֲבוֹת, עֵינֵן שָׁם.

שֶׁב לִימִינֵי עַד אֲשִׁית אוֹיְבֵיךָ חֵדָם לְרַגְלֶיךָ

פֶּתַח וְאֹמֵר מוֹהֲרָא"ש נ"י, רַבְּנֵנוּ ז"ל אֹמֵר (מוֹהֲרָא"ש נ"י חוֹר בְּקִצּוֹר עַל
בְּמֵה נִקְדוֹת שַׁבְּתוֹרָה זוֹ שֶׁל רַבְּנֵנוּ ז"ל), דַּע, פִּי לְרֵאוֹת בְּמִפְלַתְּם שֶׁל רָשָׁעִים
אֵי אֶפְשָׁר, אֵלֶּא עַל יְדֵי בְּחִינַת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, בְּבְחִינַת (תְּהִלִּים קו'):
"שֶׁב לִימִינֵי עַד אֲשִׁית אוֹיְבֵיךָ חֵדָם לְרַגְלֶיךָ", יְמִין, זֶה בְּחִינַת אֶרֶץ
יִשְׂרָאֵל. בְּחִינַת בְּנֵי יְמִין, בֶּן יְמִין, שְׁנוֹלֵד בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל (בְּמִנְבֵּא בְּרוּשׁ
רִשִׁי פְּרֻשַׁת וַיִּשְׁלַח), וְלִהְיוֹת בְּחִינַת קֹדֶשֶׁת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל עִבְשׁוּ

בגלות, שהיא תחת יד הסטרא אחרא, ואין יכלת בקדשתה להתגלות, אף על פי כן יכולין לגלות ולהמשיך קדשתה אפלו בגלות המר הזה, בבחינת (ויקרא כו): "ואף גם זאת בארץ איביהם", הינו אפלו בגלות המר, יכולין לגלות בבחינת גם זאת, ועל ידי מה יכולין להמשיך את קדשת ארץ ישראל, על ידי התנוצצות אור זכות אבות, במאמר הזהר (שלה דף קעד ע"א), 'באתר האית תמן אבות, אית תמן שכינתא', בבחינת (שם): "וזכרתי את בריתי ועקב וכו' והארץ אזכר", בשמתנוצצין אור זכות אבות, אזי נתגלה קדשת ארץ ישראל, ולא די שהאדם נצול מהרשע, אלא גם רואה בהרשע מה שהרשע רצה לראות בו, ע"ן שם כל זאת בדברי רבנו ז"ל.

כל אדם רוצה לראות במפלת הרשע הפרטי שלו והסביר מוה"רא"ש ג"י, כי הגה בעבודת אדם, במשך שנות חייו, בודאי מקנה לראות "במפלתם של רשעים", הפולל רשעים בכלל, והרשע שבתוכו בפרט, שהוא היצר הרע, פי בני אדם סובלים ונרדפים מרשעים אלו מאד, והרשעים ממררים חיייהם, עד שקשה לסבל אותם, ובפרט היצר הרע, הרודף אחר בן אדם, וממרר ימי חייו בתאוות ומדות רעות, קשה מאד לסבל אותו, ועקר הדרך

לראות במפלתו ובמפלתם, על ידי התגלות קדשת ארץ ישראל, שהיא התגלות האמונה הקדושה, וכמו שכתוב (תהלים לו): "שכן ארץ ורעה אמונה", כי בארץ ישראל, מאיר אור האמונה ואור ההשגחה בגלוי רב מאד, וכמו שכתוב (דברים יא): "תמיד עיני ה' אלהיך בה מרשית השנה ועד אחרית שנה", שעני ה', שהם עיני ההשגחה, מתגלה בארץ ישראל ביותר (לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן ז'), ותקף ומיד שאדם מסתיר עצמו תחת צל פני האמונה, ומוסר עצמו אל השגחתו יתברך הפרטי הפרטית, הוא מסתר ומכסה מרע עין של הרשעים, ואינם יכולים להזיק אותו כלל, ואדרבה, כל מה שרוצים לראות בו, רואה בהם.

על ידי האמונה הקדושה נצול מרע עין של הרשעים

כי בדרך כלל, הרשעים מהפכים הקערה על פיה, ובתחלה רודפים נשמות יקרות בכל מיני רדיפות, ורוצים להרע להם ברוחניות ובגשמיות, ובשעה שמהזירים להם רעתם ורשעותם, ומגלים קלוזים ברבים, צועקים בקול גדול שרודפים אותם, ופתאום הם נעשים הנרדפים, אבל על זה כתיב (קהלת ג') והאלקים יבקש את נרדף, יבקש ייקא, כי הקדוש ברוך הוא מבקש ומחפש מי הוא הרודף והנרדף האמתי, והקדוש ברוך הוא יודע כל מזימתם לרעה, ולכן כל

מה שאדם מכנים עצמו בתוך האמונה הקדושה, ומסתיר עצמו תחת צל פנפי ההשגחה, נצל מן הרע עין של הרשעים, ואינם יכולים להזיק לו כלל.

אם מתחזק גם כאשר מר לו – זה סימן על הסן האמונה

והנה אפילו בגלות המרה הזו, שקדשת ארץ ישראל בעצמה, מכסה ברשעת הרשעים האלה, אף על פי כן יכולה קדשתה להתגלות, על ידי התנוצצות אור זכות אבות, שהוא אור האמונה שהורישו לנו האבות הקדושים, כי האבות עבדו כל ימיהם לגלות האמונה הקדושה בעולם, ועברו עליהם צרות ויסורים הרבה, ונתנסו בכל מיני נסיונות קשים ומרים, ואף על פי כן עמדו חזק באמונתם, ולא שאלו שום שאלות על הנהגותיו ותברך, ועל ידי זה גלו ופרסמו האמונה בעולם. כי בשעה שיש לאדם רב טוב ונחת, אין הוכחה כל כך שמחזיק באמונה, כי מה חסר לו? אבל בשעה שיש לו נסיונות קשים ומרים, והוא בצר ובדחק, ואף על פי כן נשאר קים וחזק באמונה, זה סימן שאמונתו טהורה וברורה באמת.

נחלת אבותינו היא להתחזק בנסינות האמונה וזה אשר הנחילו לנו האבות הקדושים - לעמוד חזק בכל מיני נסינות של אמונה, ולא לשאול שום קשיות על הנהגותיו יתברך כלל, וכמו אברהם אבינו שנתנפה בעשרה נסינות, ועמד בכלם, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים (אבות ה) עשרה נסינות נתנפה אברהם אבינו עליו השלום ועמד בכלם, להודיע פמה חפנו של אברהם אבינו עליו השלום, וכן יצחק אבינו נתנפה בנפיון העקדה, ופשוט צוארו על גבי המזבח להשחט על קדשת שמו יתברך, וכן נתנפה על ידי אחיו ישמעאל, ובנו עשו, ואבימלך מלך פלשתים ובני עמו, שרדפו אותו וסתמו בארותיו, וכן יעקב נתנפה בנסינות קשים ומרים מאד מעודו, עד שאפלו במעי אמו רצה אחיו להרגו, ואחר כך סבל בחייו מה שסבל, צרת רחל צרת דינה צרת יוסף צרת שמעון צרת בנימין, וסבל צרות בנגד פלם, אבל בכל הנסינות של האבות הקדושים, לא שאלו שאלות על הנהגותיו יתברך כלל, וקבלו הכל באהבה, ועל ידי זה הוריש לנו ירשת האמונה, עד שגם אנחנו יכולים להתחזק באמונה בכל מצב שרק יהיה.

האבות תקנו ונלו לנו את מוד התפלה
ואלו הן שלשת התפלות, שחרית מנחה וערבית, שתקנו לנו
האבות הקדושים, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים (פרכות כו ע"ב)
תפלות אבות תקנום, כי תפלה היא היסוד והשרש של אמונה, כי
האמונה תולה בפה של אדם (לקוטי מוהר"ן חלק ב' סימן מד), וככל שאדם
מרבה להתפלל אליו יתברך, כך נקבע אור האמונה בלבו, ביתד
חזק כל תמוט, ועל כן, כל אחד מן האבות תקן תפלה אחרת, כדי
שנתעורר להתפלל להקדוש ברוך הוא בכל מצב שיהיה, מאברהם
אבינו קבלנו תפילת שחרית, להתפלל בבקר בשעה שפאיר לאדם,
ובשעה שרואה גלוי השגחתו יתברך, שנתעורר להודות אליו
יתברך, ושתפלל שנמשיך לראות את האור, ומיזחק קבלנו תפילת
מנחה, שיתפלל אדם באמצע היום, בתוך תקף מרדונו ובלבוליו,
ולבקש סיוע ממנו יתברך בכל מה שעושה, ומיעקב אבינו קבלנו
תפילת ערבית, להתפלל אליו יתברך גם בתקף החשך וההסתרה,
ולבקש שיזכה לצאת מן החשך אל האור.

על ידי שחזק בתפלה מתנוצץ בו זכות אבות
נמצא, שזמן שלשת האבות קבלנו את אור האמונה והתפלה, ועל
ידי שמתחזקים באמונה ובתפלה, מתנוצץ בנו אור זכות אבות,

ומתנגלה אצלנו, אפילו בגלות המרה הזו, קדשת ארץ ישראל, שכל מהותה היא אמונה, וזוכים להתגלות השכינה, ולראות במפלתם של הרשעים, כי באתר דאית תמון אבות, אית תמון שכינתא, במקום שיש האבות, יש שם השכינה (והר שלח קעד ע"א), ואז מפילא יש מפלה לכל הרשעים, ולכן אשרי מי שהולך בדרכי האבות הקדושים, ומדקדק מאד להתפלל השלש תפלות בכל יום בבית הכנסת ובמנין, וכן מרבה לדבר אליו ותברך דבורי התבודדות בכל עת, כי על ידי התפלה יתנוצץ בו אור זכות אבות, ויקבע בלבבו אור האמונה הקדושה, עד שיראה במפלתם של הרשעים בכלל ובפרט, ויהיה דבוק בו ותברך באמת, אשרי לו ואשרי חלקו.

באר פסוקי פרשת השבוע

וקשר מוהרא"ש נ"י את ענין הנ"ל לפרשת השבוע בקשר נורא ונפלא מאד, כי הנה בתיב (שמות ה, א) **וְאֵרָא אֶל אֲבֹתָם אֵל יִצְחָק** וְאֵל יַעֲקֹב בְּאֵל שְׁדֵי וְשְׁמֵי הַיְיִ"ה לֹא נֹדַעְתִּי לָהֶם. ויש להבין, איך זו תשובה לדברי משה רבנו, שאמר להקדוש ברוך הוא (שמות ה, כב): "למה הרעתה לעם הזה למה זה שלחתני", ואיזה למוד למד הקדוש ברוך הוא עם משה רבנו, שעל ידו יכול להחזיק מעמד בכל הצרות והרדיפות שסובלים נשמות ישראל במצרים? וכן מה זה שכתוב

אחריו (פסוק ד'), וּגַם הַקִּימוֹתַי אֶת בְּרִיתִי אִתְּם לָתֵת לָהֶם אֶרֶץ כְּנָעַן וְגו', אֵיזָה קֶשֶׁר יֵשׁ לִירוּשָׁת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל לְכֹאֵן?

בְּשִׁישְׁרָאֵל זִכְרִים בְּאֲבוֹת - זִכְרִים לְלֵבַת בְּרִיתָהֶם

והנה על פי דברי רבנו ז"ל הנ"ל מובן הענין מאד, כי למשה רבנו היה צר מאד על כל הַרְדִּיפוֹת שֶׁנִּרְדְּפוּ נְשֻׁמוֹת יִשְׂרָאֵל מִן הַרְשָׁעִים בְּמִצְרַיִם, וְרָצָה לְרֹאוֹת בְּכָר בְּמַפְלְתָן שֶׁל הַרְשָׁעִים, וְלָבֶן גְּלָה לֹו הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, שְׂפוֹד הַגְּאוּלָּה עַל יְדֵי הַתְגַּלוּת קְדוּשַׁת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, שֶׁהוּא אֹר הָאֱמוּנָה הַקְדוּשָׁה, שֶׁהוּא סוֹד הַתְנוּצָצוֹת אֹר זְכוּת אֲבוֹת, שֶׁזֶהוּ וְאֵרָא אֵל אַבְרָהָם וְאֵל יִצְחָק וְאֵל יַעֲקֹב, הֵינּוּ הַתְגַּלוּת הַשְׂכִּינָה הַקְדוּשָׁה שֶׁהִיא "וְאֵרָא", לְשׁוֹן הוּה, עַל יְדֵי, אֵל אַבְרָהָם וְאֵל יִצְחָק וְאֵל יַעֲקֹב, הַתְנוּצָצוֹת זְכוּת אֲבוֹת, שֶׁגִּלּוּ וּפְרָסְמוּ הָאֱמוּנָה הַקְדוּשָׁה בְּעוֹלָם, וְתִקְנּוּ לְנְשֻׁמוֹת יִשְׂרָאֵל שֶׁלֹּשׁ תְּפִלוֹת בְּכָל יוֹם, וְעַל יְדֵי שֵׁיִלְכוּ נְשֻׁמוֹת יִשְׂרָאֵל בְּדַרְכֵי הָאֲבוֹת, וַיִּקְבְּלוּ לְפוֹדֵם וּתְפִלָּתָם בְּתוֹר יְרוּשָׁת אֲבוֹת לְבָנִים, עַל יְדֵי זֶה יִזְכּוּ לְהַתְגַּלוּת הַשְׂכִּינָה, כִּי בְּאֵתֵר דְּאֵית תְּפִן אֲבוֹת, אֵית תְּפִן שְׂכִינָתָא, שֶׁזֶהוּ מַה שֶׁפָּרַשׁ רַש"י וְאֵרָא, אֵל הָאֲבוֹת, וְשׁוֹאֲלִים הַמְּפָרְשִׁים, מַה רַש"י מְחַדֵּשׁ לָנוּ בְּזֶה? אֲבָל רַש"י מְגַלֵּה לָנוּ, שֶׁלֹּא רַק הַזְכוּת שֶׁל אַבְרָהָם יִצְחָק וְיַעֲקֹב תַּעֲמֹד לְנְשֻׁמוֹת יִשְׂרָאֵל לְבַד, מַה שֶׁהֵם עֲמִדוּ חֹזֵק

בְּנִסְיוֹנֹת קָשִׁים וּמָרִים כָּל יְמֵי חַיֵּיהֶם, אֲלֵא שְׁנִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל יִזְכְּרוּ
שֶׁהֵם "הָאֲבוֹת" שְׁלָהֶם, וְהֵם חַיִּים לְלֶכֶת בְּדַרְכָּם, כְּמוֹ בְּנִים
הַמְּקַבְּלִים יְרֻשַׁת אֲבוֹתָם, וְעַלֵּיהֶם לְהַתְּפַלֵּל אֶת שְׁלֹשֶׁת תְּפִלוֹת בְּכָל
יוֹם בְּזִהְרֹת וּבְדִקְדוּק גָּדוֹל, וְאִזּוּ יִתְקַיֵּם אֲצִלָּם "וְאֵרָא" – אֵל
הָאֲבוֹת, שִׁיתְּנֶלֶה הַשְּׂכִינָה אֲלֵיהֶם בְּזִכּוֹת אֲבוֹתָם, כִּי הַשְּׂכִינָה
מִתְּנַלֶּה בְּמָקוֹם שְׂזִכּוֹת אֲבוֹת מִתְּנַלֶּה, וְעַל יְדֵי הַתְּנַלּוֹת הַשְּׂכִינָה,
יְהִי מִפְּלֶה לְכָל הָרָשָׁעִים.

הָאֲבוֹת רָאוּ מֵדַת חַדָּשׁ וְלֹא הִקְשׁוּ קִשְׁיוֹת

וְנִהוּ "וְאֵרָא אֵל אֲבֹרָהֶם וְאֵל יִצְחָק וְאֵל יַעֲקֹב בְּאֵל שְׂדֵי וְשְׂמֵי חַוִּי"ה
לֹא נִזְדַּעְתִּי לָהֶם, כִּי אֵל שְׂדֵי הוּא שֵׁם שֶׁל מֵדַת חַדָּשׁ, שְׁעֵדִין אִין
רוֹאִים גְּלוּי שֵׁם חַוִּי"ה, הַמּוֹרָה עַל חֲסֵדִים וְרַחֲמִים, וְדִיקָא זֹאת הֵיחָה
מֵעֶלֶת הָאֲבוֹת תְּקִדוּשִׁים, שְׂרָאוּ בְּמִשְׁךְ יְמֵי חַיֵּיהֶם הַנְּהַגָה שֶׁל "אֵל
שְׂדֵי" שֶׁהֵם דִּינִים וְצִמְצוּמִים, וְאֵף עַל פִּי בֶן לֹא שְׂאֵלוּ קִשְׁיוֹת עַל
הַנְּהַגוֹתָיו יִתְּבַרֵךְ, וְאָמַר תְּקִדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לְמִשְׁה, שְׁפֹד תְּגַאֲוֶלֶה
מִמְצָרִים, וְלִרְאוֹת בְּמִפְּלֶתָם שֶׁל הָרָשָׁעִים, תְּלוּי בְּזוֹה, שְׁיַעֲמִדוּ חֻק
בְּצִמְצוּמָה גַּם בְּהַנְּהַגַת שֵׁם "אֵל שְׂדֵי", שֶׁהוּא הַשֵּׁם הַמּוֹרָה עַל מֵדַת
חַדָּשׁ וְהַגְּבוּרָה, וְלֹא יִשְׂאֵלוּ קִשְׁיוֹת, וְעַל יְדֵי זֶה יִתְנוּצֵץ אֲצִלָּם אוֹר

זכות אבות, ותתגלה השכינה, ויזכו לקדשת ארץ ישראל, שהוא אור האמונה, ותהיה מפלה לכל הרשעים.

תשובת ה' למשה - כל הרעות באות להתחזק באמונה בשעת דין ונהו שאמר לו הקדוש ברוך הוא מיד אחר כך, וגם תקימותי את בריתי אתם לתת להם את ארץ כנען וגו', תינו התגלות קדשת ארץ ישראל, שיש בכחה להתגלות אפלו בגלות המרה במצרים, על ידי התנוצצות זכות אבות, שהיא האמונה והתפלה, נמצא שהקדוש ברוך הוא ענה למשה תשובה ברורה על שאלתו, משה רבנו שאל למה הרעתה לעם הזה וגו', ואמר לו הקדוש ברוך הוא, כל הרעות והדינים שעוברים עליהם, הכל לעורר אותם שילכו בדרך האבות הקדושים, שהיא דרך האמונה והתפלה, ולא לשאל קשיות אפלו בהנהגת שם אל שדי המורה על דינים וצמצומים, והקדוש ברוך הוא גלה למשה רבנו, שגם הוא יכול לעמוד בהנהגה זאת, פי משה בגימטריא אל שדי, ועל ידי שמשה יתחזק מאד במדות האבות הקדושים, ולא ישאל שאלות על הנהגותיו יתברך, על ידי זה יזכו כלם להתגלות קדשת ארץ ישראל, שהיא התגלות השכינה, ותהיה מפלה לכל הרשעים, נמצא שקשורים כל הדברים זה בזה מאד, והשם יתברך יזכנו להמשיך עלינו אור זכות האבות הקדושים,

וְנַעֲמַק הַרְבֵּה בַתְּפִלָּה וּבַהֲתַבּוּדוֹת, עַדִּי נִזְכָּה לְרֵאוֹת בְּמַפְלְתָן שֶׁל
הַרְשָׁעִים וּבַהֲרַמַת קֶרֶן יִשְׂרָאֵל, בְּמַהֲרָה בְּיַמֵּינוּ, אָמֵן וְאָמֵן.

מְאֵמֵר

בֵּין יִשְׂרָאֵל לְעַמִּים

סְעוּדָה שְׁלִישִׁית פְּרֻשַׁת וְאֵרָא ה'תשע"ב

וְדַבֵּר נִפְלְאוֹת מֵעַנְיַן הַהֲפָרֵשׁ שֶׁבֵּין יִשְׂרָאֵל לְאַמּוֹת הָעוֹלָם שֶׁהוּא עַל יְדֵי תוֹרָה
שֶׁבַעַל פֶּה, שֶׁהִיא סוּד אֲמוֹנַת חֲכָמִים, וַיְגַלֵּה מַעֲלַת לְמוֹד גְּמֵרָא הָעוֹלָה עַל כָּל
הַלְמוּדִים, וַיִּבְאֵר עַל פִּי זֶה אֵת הַמְּסוּרָה.

*

בְּסְעוּדָה שְׁלִישִׁית, סְעוּדַת רַעְוָא דְרַעְוִין, דְּבַר מוֹהֲרָא"ש נ"י דְּבוּרִים
נִזְרָאִים וְנִפְלְאִים מְאֹד, עַל פִּי דְּבָרֵי רַבְּנֵנוּ ז"ל בְּלִקוּטֵי מוֹהֲרָ"ן חֶלֶק ב'
סִימָן כ"ה, הַמְּדַבֵּר מֵהַכֶּרֶת הַהֲפָרֵשׁ בֵּין יִשְׂרָאֵל לְעַמִּים, עַל יְדֵי
תוֹרָה שֶׁבַעַל פֶּה, עֵינֵי שָׁם.

תוֹרָה שֶׁבַעַל פֶּה – הַהֲבִדֵּל שֶׁבֵּין יִשְׂרָאֵל לְעַמִּים

פְּתַח וְאֵמֵר מוֹהֲרָא"ש נ"י, רַבְּנֵנוּ ז"ל אֹמֵר (מוֹהֲרָא"ש נ"י חִזוֹר בְּקַצּוֹר עַל
נִקְדָּה אַחַת שֶׁבַתוֹרָה זוֹ שֶׁל רַבְּנֵנוּ ז"ל), עַקֵּר הַהֲבִדֵּל שֶׁבֵּין יִשְׂרָאֵל לְאַמּוֹת הוּא
בְּבַחֲיַנַת מַה שֶׁלֹּא נִתַּן לְבַתְּבָב, בְּחִינַת תוֹרָה שֶׁבַעַל פֶּה (עֵינֵי שְׁמוֹת רַבָּה

פי' מוז הובא בתוספות גמין ס: ד"ה אתמוה), 'שששכיל זה נתנה תורה שבעל פה, מחמת שצפה שיהיו ישראל בגלות, ויעתיקו האמות לעצמן תורה שבכתב, על פן נתן לנו תורה שבעל פה, שזה אינם יכולים להעתיק, מחמת שהוא בעל פה, נמצא שעקר ההבדל והיתרון של ישראל על האמות, הוא בבחינת תורה שבעל פה, שלא נתן לכתב וכו', עי' שם כל זאת בדברי רבנו ז"ל.

נשמות ישראל זכו לזה על ידי אמונת חכמים

והסביר מזהרא"ש נ"י, כי הגנה זה ברור, שעקר התפרש והחלוק בין ישראל לעמים, נכר על ידי תורה שבעל פה ויקא, שהם הלכות התורה המבארות לנו על ידי חכמינו הקדושים בגמרא ובפוסקים, כי רק נשמות ישראל יש להם המסורה של תורה שבעל פה, על ידי אמונת חכמים הפושט בהם, ורק על ידי תורה שבעל פה, יודעים פרוש האמת של תורה שבכתב, ואיך לקיים כל המצוות, כי בתורה שבכתב לא מבארים הפרטים של המצוות, איך לעשות ציטית, ואיך לעשות תפלין וכו', רק זה מבאר בתורה שבעל פה.

ולכן אין לאמות העולם מצוות התורה, כי אין להם אמונת חכמים ותורה שבעל פה, המלמד איך לקיים המצוות, אבל נשמות ישראל

יש להם אמונה בחכמים אמתיים שהיו במשך כל הדורות, שקבלו איש מפי איש עד משה רבנו מסיני, שזוהי כלליות תורה שבעל פה, ועל ידי זה יודעים איך לקיים מצוות השם יתברך בתורה ובמצוות, ולכן עקר אמונה בהקדוש ברוך הוא נשלמת רק על ידי אמונת חכמים, וכמו שכתוב (שמות יד, לא): "וַיֵּאֱמִינוּ בַּה' וּבַמֹּשֶׁה עַבְדּוֹ". ואיחא במכילתא (פרשת בשלח) אם במשה האמינו, בה' לא כל שכן, אלא בא ללמדך שכל המאמין ברועה ישראל, מעלה עליו הכתוב כאלו מאמין במי שאמר והיה העולם, עין שם, נמצא שאמונת חכמים ואמונה בה' קשורים ודבוקים זה בזה, ורק נשמות ישראל, שיש להם אמונת חכמים ותורה שבעל פה, דבוקים בהשם יתברך באמת.

למוד הגמרא עולה על כל הלמודים:

ונה עצם מעלת למוד גמרא, העולה על כל הלמודים, כי למוד גמרא, שהוא כלליות תורה שבעל פה, מאיר אור גדול לאדם בתוך החשך שלו, עד שיפיר ויבין היטב תחלוק ומהפך בינו לבין גוי, וכמו שאמרו חכמינו תקדושים (פנהדרין כד ע"א) על הפסוק (איכה ג, ו) במחשבים הושיבני – זה תלמוד בבלי, הינו שאם אדם מוצא עצמו, יושב בתוך חשך גדול, ואינו מבין ומבין עצם מעלתו על כל אמות

העולם, עקר העצה ללמוד "תלמוד בבלי", שהוא בלליות תורה שבועל פה, ואז יבוא להפיר ולהבין עצם מעלתו על הכל, ועל כן היה חק קבוע אצל כל הצדיקים ללמוד דף גמרא בכל יום, וכמוכא בספר "ווי העמודים" לכן השל"ה הקדוש זי"ע, שלמוד דף גמרא בכל יום צריך להיות חזק אצל אדם כמו הנחת תפלין בכל יום, והרב הקדוש רבי שלמה מזוויהל זי"ע, היה אומר, שמי שאינו לומד דף גמרא בכל יום, אין לו צורה של אדם, רק של תיה רחמנא ליצלו, כי עקר צורת אדם, ומעלתו על החיות והבהמות ועל שאר אמות העולם, רק על ידי למוד גמרא שהוא בלליות תורה שבועל פה, וזה אשר מגן עליו מכל רע, וכנזכר בספורי מעשיות של רבנו ז"ל (מעשה זו מזכיר ועכביש), שאמרו למלה, אם "תדף" של נמוסי תיהודים מגן עליה, אין לה ממה לפחד, ומקבל בין אנשי שלומנו, ש"תדף" הוא דף של גמרא, כי בשאדם חזק בלמוד דף גמרא בכל יום, זה מגן עליו מכל רע, ומביא לו כל מיני השפעות טובות.

סוד שערל אינו יכול ללמוד תורה

ועל כן אמרו חכמינו הקדושים (שמות רבה פרשה ל' סימן יב), גוי ערל אינו יכול ללמוד תורה, וכן אמרו (תנחומא משפטים), אם אין אדם נמול, אינו יכול ללמוד תורה, וכמו שכתוב (תהלים קמו, יט): "מוידי דכרו

ליעקב תקוין ומשפטי לְיִשְׂרָאֵל, לא עֲשָׂה בן לְכָל גוֹי וְגוֹי, כִּי כִּמוֹ עַל יְדֵי מִצְוֹת מִלְחָה, נִכְרַח הַהֶבְדֵּל וְהַהִפְרָשׁ בֵּין יְהוּדֵי לְגוֹי בְּבִשָּׁר גּוֹפּוֹ, וְעַל יְדוֹ נִרְשָׁם שְׁמוֹ שֶׁל הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּבִשְׂרוֹ, וְכִדְאִיתָא בְּתַקוּנַי זֹהַר (תקון ע' דף קל"א) בְּנִי יִעֲלֶה לִּנְגוֹ הַשְּׂמֹמָה, רְאֵשֵׁי תַבּוֹת מִלְחָה וְסוֹפֵי תַבּוֹת יְחוּ"ה, שְׁעַל יְדֵי מִצְוֹת מִלְחָה, מֵאִיר שֵׁם הַיְיָ"ה בְּגוֹפּוֹ שֶׁל בַּר יִשְׂרָאֵל, כִּמוֹ בֶּן עַל יְדֵי חֲקֵי וּמִשְׁפָּטֵי הַתּוֹרָה, שֶׁהֵם תּוֹרָה שְׁבַעַל פֶּה, נִכְרַח הַהֶבְדֵּל וְהַהִפְרָשׁ בֵּין יְהוּדֵי לְגוֹי בְּדַעְתּוֹ, וְעַל יָדָם מַכִּירִים מַעֲלֹת נְשָׁמוֹת יִשְׂרָאֵל לְעַמַּת כָּל אַמּוֹת הָעוֹלָם, וְעַל בֶּן אֲשֵׁרֵי הַזּוֹכָה לְהַגּוֹת הַרְבֵּה בַּתּוֹרָה שְׁבַעַל פֶּה, וּבִפְרָט בְּלִמּוּד גְּמָרָא בְּכָל יוֹם, כִּי עַל יְדֵי זֶה תִּתְחַזַּק אֲצִלוֹ קְדוּשַׁת יְהוּדוּתוֹ, וְיִבּוֹא לְהַכִּיר מַעֲלַת נְשָׁמָתוֹ עַל אַמּוֹת הָעוֹלָם, עַד שְׁיִזְכֶּה לְהִיּוֹת דְּבוּק בּוֹ יִתְבָּרַךְ בְּאַמַּת, אֲשֵׁרֵי לוֹ וְאֲשֵׁרֵי חֲלָקוֹ.

וְשָׂמְתִי פְדוּת בֵּין עַמִּי וּבֵין עַמִּיךָ

וְקִשֶׁר מוֹהֲרָא"ש נ"י אֵת הָעֲנִיִן הַנַּ"ל לְפָרֶשֶׁת הַשְּׁבִיעַ בְּקִשֶׁר נוֹרָא וְנִפְלָא מְאֹד, כִּי הִנֵּה בְּתִיב (שְׁמוֹת ח' יט) וְשָׂמְתִי פְדוּת בֵּין עַמִּי וּבֵין עַמִּיךָ לְמַחֵר יִהְיֶה הָאֵת הַזֶּה, וְאִיתָא בְּבַעַל הַפּוּרִים שְׁתַּכַּת "פְּדוּת" וְשׁ ג' בְּמִסְוֶרָה, כְּאֵן, וּבִתְהִלִּים (קיא, ט) פְּדוּת שְׁלַח לְעַמּוֹ צְוָה לְעוֹלָם

בריתו קדוש ונורא שמו, ועוד (שם קל, ז), כי עם ה' תחסד ותרבה עמו
פדות, עין שם.

ויש להבין הקשר בין שלש מסורות אלו, והנה על פי דברי רבנו ז"ל
הנ"ל יש לומר בטוב טעם ודעת, כי הנה עקר הפדות ותהפרש בין
עמי ובין עמיד, הינו בין יהודי לאמות העולם, הוא יסוד תורה
שבעל פה ואמונת חכמים, כי בנה נבר שיהודי יש לו צורת אדם
ולא צורת חיה, ולכן דיקא במפת ערוב, שהיתה ערבוביא של חיות
רעות, כתיב **ושמתי פדת בין עמי ובין עמיד**, כי אז ראו החלוק
בין יהודי לגוי, ושללא שלטו החיות רעות בנשמות ישראל שיש להם
צורה קדושה, על ידי תורה שבעל פה ואמונת חכמים המשרש
בהם, ונהו **ושמתי "פדת"** נוטריקון ד"ף תלמוד שהוא עקר תורה
שבעל פה.

וזוהי המסורה השנית (תהלים קיא, ט), **פדות** שלח לעמו צנה לעולם
בריתו קדוש ונורא שמו, כי הקדוש ברוך הוא שלח ומסר לנשמות
ישראל מסרת תורה שבעל פה, להפריש בינם לבין הגוים והערלים,
בדיוק כמו מצות מילה, המבדיל בין גופם הקדוש של ישראל לגופם
הטמא של הגוים, שזהו **פדות** שלח לעמו "צנה לעולם בריתו"

שהוא מצות מילה, "קדוש ונורא שמו", כי על ידי המילה, מאיר שם תו"ה ברוך הוא בגופו של ישראל.

כל אחד יכול ללמוד תורה ולהתקדש בראוי

ואם יחשב אדם, מה אני ומה חיי, כי לא זכיתי ללמוד תורה בדבעי, וגם לשמור ברית קדש בתקוננו, ואיך איחל ואצפה לישועת ה' על זה אומרת המסורה השלישית (תהלים קל, ז): יחל ישראל אל ה' כי עם ה' תחסד ותרבה עמו "פדות", שאצל הקדוש ברוך הוא יש הרבה חסד, והוא יתברך משפיע קדשה על נשמות ישראל, להפריש אותם מאמות העולם, ולעזור להם בכל ענינם, ועל ידי שיתחזק אדם ללמוד תורה כפי יכולתו, וגם לשמר בריתו בכל כחו, על ידי זה יזכה לקבל הרבה "פדות" מאת הקדוש ברוך הוא, ולראות בישועת ה', והשם יתברך יזכנו לעסק בתורה שבעל פה בהתמדה גדולה, ולתקן בריתנו, ובפרט בימי השוכבי"ם הקדושים האלו המסגלים מאוד לתקון הברית, עדי נזכה לעלות ולהכליל בו יתברך לגמרי, מעתה ועד עולם, אמן ואמן.

